

במדינה

העם

בדיחה גרועה

ועצובה

אילו היה מנהיג ערבי כלשהו קם מחר ומצהיר בפומבי ובראש גלוי: „אנחנו רוצים שלום עם ישראל. קחו את כל ה-שטחים שאתם רוצים, תנו לנו את כל ה-פליטים, אבל תנו לנו רק שלום“ קל לנחש מה היתה התגובה בישראל לדבריו. „זהו טכסיס ערמומי שנועד לדחוק את ישראל לעמדת התגוננות“, היה מצהיר דו"בר משרד החוץ.

„צריך לשקול ולעיין בדבריו בזהירות. יש לבדוק מה מסתתר מאחוריהם“, היה מצהיר ודאי שר המשטרה.

ואילו גולדה היתה אולי ממהרת לומר בראיון בלעדי לתחנת שידור זרה: „ידנו מושטת לשלום, אבל לא נכנע לשום תכתיב בים מצד הערבים. הם לא יגידו לנו אי-זה שלום דרוש לנו.“

ממשלת פרשנים. זה יכול להישמע כבדיחה גרועה או כפארודיה, אך זה מה ש-אירע השבוע. נשיא מצרים, אנוואר סאדאת, אמר בראיון פומבי לכתב השבועון האמריקאי ניו יורק טיימס, ששום מנהיג ערבי קרוב לא העז לאמרו בפומבי, הוא הברע נכור נות להסכם שלום עם ישראל, בהתחשבות מוחלטת להחלטות הארגון. הוא היה מוכן להתייחס לחופש שיט לישראל בתעלת סואץ ובמצרי טיראן.

את כל אלה הוא כרח כמובן בדרישות ותנאים, שהם לגיטימיים בהחלט כנקודות מוצא למיקוח דיפלומטי ארוך ומיגע. אולם אין בהשמעת תנאים אלה לשלול את עצם ההמסכה שבדרך החשיבה של מנהיג ערבי מוכר. המדינה הערבית המנהיגה.

במקום לברך על עצם הדברים שהושמעו בפני סאדאת, במקום לראות בהם נסיגה ערבית מעמדות מוצהרות קודמות, התייחס אליהם ממשלת ישראל כמו באותה בדיחה גרועה ועצובה. תגובה רשמית התמממה לבוא. תחתיה הדליפו אנשי משרד החוץ את התגובה הבלתי רשמית ל-עיתונות — תגובה המבטאה יותר מכל את הלך המחשבות בממשלת ישראל: „ה-ראיון אולי מתון קצת מהאיומים שהשמיע קודם...“ עיקר כוונתו של נשיא מצרים היא לנסות ולרכוש אהדה בניאומית... „שום ניסוח לא יהיה בו כדי לשטש את העובדה היסודית כי המסרה העיקרית של מצרים היא להשיג את נסיגת ישראל מ-כל השטחים...“ (מעריב, 15.2).

תגובות אלה אינן פרי דמיון מעוות. הן נאמרו השבוע בהשראת המעצבים את מדיניותה של ממשלת ישראל. לאורחי ישראל היתה גם השבוע ממשלת פרשנים במקום ממשלת מדינאים.

חללים

צעיר

ישראלי אחד

אי אפשר היה לריב עימו, כי רדף שלום. כזה היה אברהם. (פי האתון, עיתון ה-סטודנטים, ירושלים תשכ"ח)

„עד עתה רדפנו אחרי המלחמה והיא ברחה מאיתנו. יש לשער שהלילה נשיג אותה. לא, אינני צמא קרבות. לא הפכתי מיליטריסט. אלא שהלילה רד, ואיתו קרב הקרב.“

כאשר כתב אברהם אדיגס מכתב זה לחברתו, בתשיעי ליוני 1967, היה זה לא-חר שיחידתו לא זכתה להשתתף בקרב על כיבוש ירושלים. באותו לילה, לא השיג את המלחמה.

הוא השיג איתה, את המלחמה, שמונה חודשים ושבע לאחר מכן. בעת שירותו מילואים, נפל אברהם בהתקלות עם מחב-לים באזור יריחו, והוא בן 26.

בן יומיו — למחנה ריכוז. לוא גי-תן היה לשרטט את דמותו של הצעיר ה-ישראלי הממוצע, היה אברהם אדיגס מ-מש מודל. כתינוק בן יומיו, הושלך ב-1942 עם משפחתו, מביתו ביוגוסלביה, ל-מחנה הריכוז ברגן-בלזן. שנתיים שהתה שם המשפחה, עם השיחורים, פקע לב האב, האם, עם אברהם ואחותו, עלו לארץ.

תלאות של עולים חדשים, מצוקת פרנסה (המשך בעמוד 16)

המוח הפוליטי של הנשיא נכסוף, בא כמגע עם הפידאיון כדי לגבש עימם תוכנית זו.

לגבי הגילוי הראשון — היו סימנים רבים שבישרו זאת. לפני שבועיים ימים ראו מאות אלפים מאורחי ישראל, בתוכנית השבוע, יומן אירועים של הטלוויזיה, ראיון של הטלוויזיה ה-בריטית עם יאסר עראפאת. בין השאר שאל המראיין את עראפאת: „איך עתה מתייחס לתוכנית שמדברים עליה בישראל, ושגם דיין מזוהה עימה, להקים מדינה פלסטינית בגדה המערבית?“

עראפאת, שהתכוון כל העת ברגליו, קפץ כאילו ממקומו, הרים לפתע את עיניו העירניות בהבעת פנים דרובה, נעץ מבטו במראיין ושאל: „דיין אמר לך את זה?“

ניכסון רוצה במדינת פלסטיין

המראיין נאלץ להודות שלא, אך שיש חוגים בישראל המדברים על הצעה כזאת. עראפאת שוב השפיל את עיניו, השיב את התשובה השיגרתית: לעולם לא יסכימו הפלסטינים לשלום עם ישראל, וכו'. וכו'.

קוסיג'ין בעד

למעשה ידוע מזמן, בחוגים המקורבים לפלסטינים, כי ב-עניין זה נטוש ויכוח מר בין הפידאיון, וכי ויכוח זה נטוש בכל האירגונים. נאסף חזאטמה, ראש „החזית העממית הדמוקרטית לשיחרור פלסטיין“, הגוף השמאלי ביותר, האשים לא פעם את פתח של עראפאת שהוא משלם רק מדי-שפתיים לשיחרור פלסטיין כולה, אך מתכוון למעשה למה שנקרא, בשפת חזאטמה ועראפאת, „התוכנית אבנרי“. כלומר: מדינה פלסטינית בצד ישראל, ולא במקום ישראל.

עתה מגלה כתב פיגארו: מערכת ההשמצה החרפה של רדיו עמאן נגד עראפאת, בימים האחרונים, התחילה אחרי שנועד למלך חוסיין כי עראפאת מסכים למדינה פלסטינית כזאת, שתבחר את ממשלת ירדן.

מסתבר כי לתוכנית זו מוכתחת גם תמיכה פזי-ייטית. לדברי „פיגארו“ אמר אלכסיי קוסיג'ין ל-עראפאת, בעת הלוויית נשיא מצרים, שעבד-אל-נאצר התכוון להציע מדינה פלסטינית כזאת.

גם יורשו, אנוואר אל-סאדאת, אמר לעראפאת שכדאי לו להסכים לכך, כי אחרת ימצאו פלסטינים אחרים שיעשו זאת.

ברור כי ההצעה עומדת היום על סדר-היום של אירגוני הפידאיון — הן בגלל חולשתם הצבאית מאז מלחמת-האזרחים בירדן, הן בגלל ההתקדמות ה-מוהירה של שיחות יארינג לקראת הסדר.

תוכנית קוסיג'ין

בשבי רוב אנשי הממשלה בירושלים, היה הגילוי המדהים והמדאיג ביותר של פיגארו דקא השלישי: שיש עכשיו יוזמה אמריקאית פעילה להקמת מדינה פלסטינית.*

קבע פיגארו: שליח מטעם הנרי קוסיג'ין הציע לראשי הפידאיון שיפתור את בעיית פלסטיין, אך לא יקריב את חוסיין. העקרונות:

● **תקום מדינה פלסטינית, עם מיסדרון דרך ישראלי אל רצועת-עזה ומוצא אל הים.**

● **למדינה זו יהיה ייצוג עצמאי באו"ם.**

● **מבחינה סמלית תהיה המדינה כפופה לכתר של המלך חוסיין, שיהיה אז מלכן של שתי מדינות — ירדן ופלסטיין.**

(הדוגמה ההיסטורית: המלכים מבית האבסבורג, שהיו לפני מל-חמת-העולם הראשונה קיסרי-אוסטריה ומלכי-הונגריה באותו זמן). תוכנית זו תציל את ממשלת חוסיין (שחמאריקאים מעוניינים בהמשך קיומה, כחלק מן המערך שלהם במרחב), תשלב את ה-פלסטינים בפתרון-השלום, ותאפשר למצרים לעסוק כי הבעייה הפלסטינית באה על פתרונה, ועל כן הם יכולים לעשות שלום רשמי עם ישראל.

נאו בדיחה

אם נכונת ההערכה של פיגארו, יחד עם שאר הידיעות וה-גילויים, נוצר עכשיו המצב הבא:

מצריים, ברית-המועצות, ארצות-הברית, מנהיגי הגדה המערבית, המנהיגים החשובים של הפידאיון, ודעת-הקהל בישראל, מסכימים עתה שצריכים ל-הקים מדינה פלסטינית, כחלק מהסדר-השלום. ממשלת ישראל, על כל חבריה, מתנגדת לכך. זה מצלצל כבדיחה. אבל זהו המצב.

* גם דבר זה לא היה יכול לבוא להם כהפתעה, אילו קראו בעיון את הדו"חות שפירסם העולם הזה על שיחותיו של אבנרי עם הצוות של הנרי קוסיג'ין בבית הלבן בספטמבר 1970, בהם ניסה לשכנע את האמריקאים שיש להקים מדינה פלסטינית במיטת גרדת הסדר-השלום. אבנרי דיווח כי רמיון זה מצא אוזן קשבת.

מאחורי

הגילוי המרעיש

של עיתון צרפתי

ימצא מדהים לגמרי נודע השבוע. המכון למחקר חברתי-שימושי, שהוא הגוף הרצוני ביותר בארץ העוסק בסקרי יעתי-קהל, שאל את אורחי ישראל אם לדעתם, „ייתכן שלום בלי למצוא פתרון איזשהו לשאיפות הלאומיות של הפלסטינים.“

● 68% אמרו לא.
● 22% אמרו — כן.
● 6% סברו שבכלל אי-אפשר להגיע לשלום.

עראפאת בחברת אנשי

● 4% אמרו שהפלסטינים „אינם גורם“. **כלומר: יותר משניים מכין כל שלושה ישראלים מאמינים כיום כי יש למצוא פתרון לשאיפות ה-לאומיות הפלסטיניות, אם רוצים בשלום.**

תוצאה זו מדהימה, מפני שרק כלי-תיקשורת אחד בארץ (העולם הזה) ורק סיעה אחת בכנסת (העולם הזה — כוח חדש) תומכים בפירוש בדיעה שיש לספק את הדרישה הלאומית הפלסטינית כדי להגיע לשלום.

הממשלה על כל אגפיה, הטלוויזיה, הרדיו, כל המפלגות הגדו-לות וכל העיתונים העיקריים מתנגדים לדעה זו באופן עיקבי.

דעת-הקהל לא נעתתה לשטיפת-מוח אדירה זו.

גילוי „פיגארו“

באותו יום בו נודע מימצא זה, פורסמה ידיעה שניה, שהד-הימה רבים בארץ ובחוגי הממשלה.*

הכתב של היוםון הצרפתי ההשוב, פיגארו, דיווח מביירות על הנעשה באירגוני הפידאיון.

הגילוי הראשון: יאסר עראפאת מוכן עתה להס-כים למדינה פלסטינית בגדה המערבית ובעזה.
הגילוי השני: אישים מרכזיים מהגדה המערבית מקיימים מגע עם הפידאיון כדי להגשים הצעה זו.
הגילוי השלישי: שליח מיוחד של הנרי קוסיג'ין,

* אך לא את קוראי העולם הזה. במאמרו לפני ארבעה שבוי-עות (העולם הזה 1742), תחת הכותרת „משבר הפידאיון“, גילה אורי אבנרי את כל הגילויים שפורסמו עתה בעיתון הצרפתי.